



**Primăria comunei Brătuleni  
Consiliul comunal Brătuleni  
Raionul Nisporeni**

**Anexa nr.1 Decizia Nr. 08/12  
din „10” decembrie 2021  
Consiliului Local Brătuleni**

**STRATEGIA**

**De DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ**

**A COMUNEI BRĂTULENI**

**(2022-2027)**

**Satul Brătuleni, raionul Nisporeni,**

**Autori:****UNITATEA SPECIALIZATĂ PENTRU PLANIFICARE STRATEGICĂ:**

1. Chercheja Nicolae- primarul comunei Brătuleni
2. Galea Mariana- secretarul consiliului local Brătuleni
3. Moraru Zinaida – director interimar, ÎP Grădinița Brătuleni, raionul Nisporeni
4. Dubac Marina – director, Casa de Cultură Brătuleni, raionul Nisporeni
5. Graur Diana – director, IP Gimnaziul Brătuleni, raionul Nisporeni
6. Diacon Raisa – director, Grădinița Cîrnești, consilier local
7. Prepeșița Anna- bibliotecar, Biblioteca Cîrnești

**CONSILIUL PARTICIPATIV LOCAL:**

1. Hajiu Valentina- contabil-șef, Primăria Brătuleni
2. Morocica Lidia- președintele Comitetului sindical din cadrul Primăriei Brătuleni
3. Prepeșița Anna- șefa Bibliotecii publice Cîrnești
4. Cigoreanu Damian- consilier, Parohul Bisericii „Sf. Ap Petru și Pavel” Brătuleni
5. Guțu Andrei- Parohul Bisericii „Acoperemântul Maicii Domnului” Cîrnești
6. Roșu Alexei- consilier local
7. Arteni Rodion- Agent economic local
8. Sajin Gheorghe- consilier local, Agent economic local
9. Coda Angela- consilier local
10. Pretuleac Maia- consilier local
11. Moraru Zinaida- șef interimar la Grădinița-creșă Brătuleni
12. Morocica Elena- persoană din grup vulnerabil
13. Macovei Dorina- șefa Bibliotecii publice Brătuleni
14. Cheibaș Maria- Agent economic local
15. Chercheja Larisa- Agent economic local

# Cuprins

INTRODUCERE.....	4
Partea I. Analiza Diagnostic .....	5
1.    Potențialul socio-uman .....	5
2.    Economia locală .....	5
2.1.    Potențial de afaceri.....	5
2.2.    Sectorul Agricol .....	5
2.3.    Turism, deservire socială, transporturi și comunicații .....	5
3.    Starea mediului ambiant .....	6
4.    Capacitatea instituțională.....	6
ANALIZA SWOT .....	7
PARTEA 2. Strategia de Dezvoltare Durabilă .....	8
5.    Cadrul general al Strategiei .....	8
6.    ABC-ul planificării strategice și valorile comunitare.....	8
7.    Viziunea.....	8
8.    Misiunea .....	9
9.    Obiective Strategice.....	9
9.1.    Obiectiv Strategic 1. Dezvoltarea economiei locale .....	9
9.2.    Obiectivul Strategic 2. Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii serviciilor publice... 10	
9.3.    Obiectivul Strategic 3. Protejarea mediului ambiant .....	11
9.4.    Obiectivul Strategic 4. Întărirea capacității APL și a societății civile .....	12
10.   Implementarea și Monitorizarea Strategiei.....	12
10.1.  Etape de Implementare .....	12
10.2.  Monitorizarea Strategiei.....	13
10.2.1.  Cadrul instituțional de monitorizare .....	13
10.2.2.  Raportarea și Indicatorii de monitorizare .....	13
10.3.  Riscuri și Impedimente de Implementare.....	20
11.   Plan de Acțiuni (2017-2021) .....	21
11.1  Obiectiv Strategic 1 Dezvoltarea economiei locale.....	21
11.2  Obiectiv Strategic 2 Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii publice.....	23
11.3  Obiectiv strategic 3 Protejarea mediului ambiant.....	26
11.4  Obiectiv Strategic 4 Întărirea capacității APL și a societății civile.....	27

## INTRODUCERE

**Strategia de Dezvoltare socio-economică a comunei Brătuleni reprezintă un instrument** care ghidează și integrează eforturile de dezvoltare locala ale întregii comunități, iar participarea și cooperarea tuturor cetățenilor, sectoarelor public, privat și nonprofit, a actorilor locali și formatorilor de opinie, sunt esențiale pentru o implementare de succes. Și servește atât intereselor private, cât și celor publice, datorită menținerii și îmbunătățirii elementelor de ordin economic, social și de mediu de care cetățenii și agenții economici au nevoie pentru a prospera pe termen lung.

**Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Socio-economică** a comunei Brătuleni se înscrie în obiectivele și prioritățile Republicii Moldova din Strategia Națională de Dezvoltare, fiind în același timp, conformă cu aspirațiile țării noastre de integrare europeană și implementarea Obiectivelor de Dezvoltare

De asemenea prevederile Strategiei a comunei Brătuleni sunt în concordanță cu Strategia de Dezvoltare durabilă a raionului Nisporeni cât și cu cea regională.

**Scopul Strategiei** este de a identifica direcțiile de dezvoltare, maniera de abordare a acestei dezvoltări, prin implicarea întregii comunități la rezolvarea problemelor prioritare, raționalizarea activității administrației publice locale în administrarea afacerilor publice, utilizarea cât mai rațională a resurselor existente și atragerea surselor externe de finanțare pentru implementarea activităților planificate, promovarea imaginii localității, dezvoltarea parteneriatelor cu diferite localități și instituții.

**Beneficiarii Strategiei** este întreaga comunitate a comunei Brătuleni, autoritățile publice locale, structurile societății civile, instituțiile sociale, sectorul de afaceri, tinerii, precum și alte persoane cointeresate în dezvoltarea durabilă.

**Strategia este structurată** în două componente principale:

1. Analiza diagnostic ce cuprinde potențialul socio-uman, capacitatea economiei locale, starea mediului natural și capacitatea instituțională;
2. Strategia propriu-zisă – abc-ul planificării și valorile comunitare; viziunea de dezvoltare; misiunea comunității și autorităților publice locale în implementarea Strategiei; planul strategic de acțiuni; cadrul de monitorizare și evaluare.

# Partea I. Analiza Diagnostic

## 1. Potențialul socio-uman

Conform datelor statistice, la data de 01 ianuarie 2021 populația comunei Brătuleni constituia 1807 locuitori dintre care partea feminină constituie 933 locuitori (51,6 %) și partea masculină- 874 locuitori (48,4 %); de la 0-14 ani 390 locuitori; 15-57/62 ani – 1136 locuitori și 58/63+ ani- 281 locuitori. Densitatea populației este de 125 locuitori/ km<sup>2</sup> , adică mai mică decât media pe republică.

În anul 2021 s-a înregistrat o creștere neesențială a natalității, numărul nou născuților fiind în scădere față de anul 2020 cu 20,0% . În ceea ce privește mortalitatea, cele mai frecvente cauze de deces sunt bolile cardiace- în 62% din cazuri de deces; bolile hepatice- 15% din cazuri de deces., au fost înregistrate doar două cazuri de deces din cauza COVID – 19. Deși dispune de resurse de forță de muncă considerabile, majoritatea populației este antrenată în lucrări agricole (87%).

Pentru creșterea nivelului de trai al populației s-au făcut următoarele recomandări:

- Dezvoltarea serviciilor de asistență socială pentru persoanele cu boli cronice;
- Atragerea investitorilor care să creeze locuri de muncă;
- Identificarea și implementarea de proiecte pentru dezvoltarea comunitară;

**Situația persoanelor din grupurile vulnerabile** .Persoanele vulnerabile reprezintă cca 60% din totalul populației din comuna Brătuleni. Acestea se regăsesc în cadrul a 3 grupuri: populația săracă, persoane cu dezabilități și persoane în etate. În comuna Brătuleni se regăsesc în proporție de 2% din numărul populației, minorități etnice și religioase; restul 98% din populație sunt moldoveni, creștini ortodocși. Populația săracă reprezintă 40,5 % din totalul populației și 67,3 % din totalul persoanelor vulnerabile. Persoanele cu dezabilități- 4.3 %; iar persoanele în etate reprezintă 15,2% din numărul total al populației și 25,4 % din numărul persoanelor vulnerabile. Pentru creșterea nivelului de trai a acestor grupuri vulnerabile s-a făcut următoarele recomandări:

- Asigurarea unei asistențe sociale pentru grupurile vulnerabile;
- Identificarea și implementarea de proiecte cu beneficii directe asupra grupurilor vulnerabile
- Solicitarea opiniei persoanelor din grupurile vulnerabile în luarea deciziilor majore din localitate.

## 2. Economia locală

### 2.1. Potențial de afaceri

Economia locală asigură desfășurarea activității pentru cca 20 agenți economici activi, dintre care 60% sunt gospodării țărănești. Printre agenții economici importanți sunt: SRL “ UNIVERS-VIN”, SRL “ Doctor FARM”, Arteni Rodion, Chercheja Larisa, Sajin Gheorghe, etc.

### 2.2. Sectorul Agricol

Fondul funciar total al comunei Brătuleni este de 2323 ha în anul 2021 – mai mult de jumătate din acesta este reprezentat de terenurile agricole (62,5%), iar din totalul terenurilor agricole cca 52 % revine terenului arabil. În ceea ce privește producția agricolă s-a evidențiat o creștere în recoltarea grânelor și mărirea cantității de fructe recoltate de antreprenorii locali. S-a mărit și gradul de dotare cu tehnică agricolă nouă.

Localitatea nu folosește irigarea deoarece sunt necesare în construcția unui sistem de irigare modern.

La 01.01.2021 pe teritoriul comunei Brătuleni se numărau următoarele tipuri de animale: bovine, ovine, cabaline, caprine, iepuri, nutrie și diferite specii de păsări(gâște, rațe, găini, etc)

### **2.3. Turism, deservire socială, transporturi și comunicații**

Deși zona are potențial: locuri pitorești, aer curat, sectorul turistic nu este dezvoltat lipsind de facilități de cazare. De asemenea, lipsește și deservirea socială și nici un agent economic care ar presta asemenea servicii.

**Starea drumurilor** este deplorabilă, o mare parte din drumuri sunt acoperite cu pietriș. Acest lucru îngreunează transportul pasagerilor între sat și alte localități și îndepărtează investitorii.

În localitate există un **apeduct** de cca 28 km pentru aprovizionare cu apă a locuitorilor, însă apa este de proastă calitate fapt datorat de gradul înalt de uzură a țevelor și calitatea apei care nu este verificată de vre-un laborator specializat. De asemenea, în localitate există cca 165 fântâni, publice, însă doar o parte din acestea au apă potabilă. Aprovizionarea cu apă este îngreunată și de secetele tot mai frecvente din Republica Moldova.

**Comunicații**- Cca 90% din totalul gospodăriilor particulare din comuna Brătuleni sunt conectate la rețeaua telefonică și cca 65%- sunt conectate la rețeaua de internet.

Comuna Brătuleni nu dispune de locuri amenajate pentru depozitarea deșeurilor, gunoiul fiind transportat în locuri neautorizate și în locuri de la marginea satului.

Recomandările au în vedere:

- Repararea drumurilor și îmbunătățirea condițiilor pentru transportul public de pasageri local;
- Identificarea de soluții alternative pentru executarea lucrărilor de întreținerea drumurilor, până în momentul în care vor exista resurse pentru reparația capitală a drumurilor;
- Construcția apeductului Măcărești- Valea Trestieni- Boldurești- Brătuleni;
- Construcția rețelelor de canalizare
- Conectarea la apă potabilă a tuturor localnicilor;
- Contractarea unei firme specializate de colectare a deșeurilor
- Crearea unui climat investițional;
- Punerea în valoare a potențialului turistic al satului și dezvoltarea unei zone de agrement;
- Promovarea și susținerea bussinesului mic și mijlociu;
- Dezvoltarea sectorului agricol;
- Identificarea altor servicii necesare în localitate;

### **3. Starea mediului ambiant**

**Starea mediului ambiant** în comuna Brătuleni este relativ bună. Sursa de poluare este reprezentată de colectarea și transportarea deșeurilor menajere.

Locuitorii satelor suferă de insuficiența resurselor acvatice. Locuitorii comunei Brătuleni nu beneficiază la moment de servicii de gestionarea a deșeurilor menajere și nici APL niv I nu dispune de fonduri disponibile pentru a apela la astfel de servicii.

Recomandări pentru acest domeniu sunt:

- Elaborarea planului de amenajare a teritoriului
- Identificarea surselor de poluare din zonă
- Dezvoltarea managementului deșeurilor
- Amenajarea unui parc de odihnă în satul Cârnești;

### **4. Capacitatea instituțională**

Capacitatea instituțională este afectată de reducerea drastică a serviciilor publice, numărul minim de structuri ale societății civile și slaba implicarea cetățenilor în gestionarea treburilor publice. În comuna Brătuleni nu există nici un ONG activ.

Recomandările în acest domeniu:

- Dezvoltarea sistemului de servicii sociale;
- Cooperarea cu ONG-le de la nivel rațional/ național și atragerea lor pentru implementarea de acțiuni specifice în localitate;

Cele mai multe din acțiunile de dezvoltare a localității fac referire la îmbunătățirea nivelului de trai al populației, cu accent pe nivelurile de trai al grupurilor vulnerabile. Realizarea acestor acțiuni ar întâmpina greutăți și s-ar prelungi mult timp dacă nu ar fi atrase și folosite

surse externe. O astfel de sursă externă o reprezintă proiectele de finanțare de care localitatea poate beneficia. Identificarea și implementarea cu succes a acestor proiecte depinde de managementul APL, de capacitatea de management al proiectelor investiționale în cadrul instituțiilor.

## ANALIZA SWOT

<b>Puncte Tari</b>	<b>Puncte slabe</b>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Posibilitatea de asigurare cu apă potabilă</li> <li>2. Potențial uman dezvoltat (studii, talent)</li> <li>3. Prezența instituțiilor educaționale (gimnaziu, grădiniță și grădiniță-creșă)</li> <li>4. Agenți economici (agricultură, comerț)</li> <li>5. Existența resurselor natural (păduri, nisip, argilă, apă, pășuni)</li> <li>6. Biserica(educația moral-spirituală)</li> <li>7. Condiții pentru practicarea sportului</li> <li>8. Păstrarea tradițiilor și obiceiurilor locale</li> <li>9. Biblioteca modernă (NOVATECA)</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Lipsa apeductului și sistemului de canalizare;</li> <li>2. Lipsa sistemului de irigare;</li> <li>3. Starea deplorabilă a drumurilor;</li> <li>4. Lipsa serviciilor sociale(frizerie, croitorie, cizmărie);</li> <li>5. Lipsa inițiativei antreprenoriale;</li> <li>6. Lipsa activităților educaționale pentru tineret ( școală de pictură, activități muzicale, club de lectură) ;</li> <li>7. Imigrarea locuitorilor;</li> <li>8. Accesul limitat la surse financiare;</li> <li>9. Lipsa specialiștilor pentru antrenarea tinerilor în activități educaționale;</li> </ol>
<b>Oportunități</b>	<b>Riscuri</b>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Stabilirea legăturilor cu organizațiile internaționale pentru dezvoltarea comunității prin cetățenii plecați peste hotare – implicarea disporei</li> <li>2. Implicarea Agenților Economici externi în soluționarea problemelor locale</li> <li>3. Atragerea investițiilor în localitate</li> <li>4. Aplicarea la programele de susținere din partea Comunității Europene</li> <li>5. Schimb de experiență și școlarizarea în scrierea proiectelor și atragerea investițiilor</li> <li>6. Promovarea produselor autohtone</li> <li>7. Elaborarea brand- lui local;</li> <li>8. Crearea unei baze de odihnă;</li> <li>9. Crearea unui traseu turistic;</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Calamități naturale;</li> <li>2. Procurarea preferențială a produselor de import;</li> <li>3. Majorarea prețurilor la surse energetice;</li> <li>4. Politizarea excesivă a instituțiilor</li> </ol>

## PARTEA 2. Strategia de Dezvoltare Durabilă

### 5. Cadrul general al Strategiei

Profilul dezvoltării socio-economice a comunei Brătuleni și rezultatele obținute în urma analizei diagnostic care a scos în evidență principalele părți pozitive și negative ale comunității ceia ce a stat la baza stabilirii viziunii, misiunii și valorilor de dezvoltare a comunei Brătuleni pentru perioada 2017-2021.

### 6. ABC-ul planificării strategice și valorile comunitare

**ABC-ul planificării** strategice reprezintă sumarul întregului proces de planificare, asigurând elaborarea viziunii și misiunii localității.

#### A- Cine și ce suntem, ce facem în prezent și de ce?

Suntem o localitate rurală amplasată la frontieră cu România dar în depărtare de orașele dezvoltate ale Moldovei, cu potențial agrar, cu infrastructură slab dezvoltată, oameni gospodari, harnici, optimiști, forță de muncă calificată dar nevalorificată, cu economie slab dezvoltată, aer curat, producție autohtonă.

Căutăm metodele de dezvoltare socio-economică a localității, conlucrăm cu localitățile învecinate pentru a acumula experiență și pentru a implementa în vederea creării unor condiții de trai decente.

#### B- Ce dorim să devenim, ce să facem în viitor și de ce?

Dorim să devenim o localitate dezvoltată din punct de vedere economic și social, cu infrastructură modernă, instituții publice funcționale, servicii publice calitative, ecologic pură și estetic amenajată, atractivă pentru turiști pentru a promova tradițiile și obiceiurile locale, contribui la dezvoltarea tineretului, a avea o populație sănătoasă.

#### C- Cum realizăm aceste lucruri?

Prin informare, mobilizarea și implicarea populației în soluționarea problemelor, instituirea relațiilor de colaborare cu instituțiile de nivel superior și localități din Uniunea Europeană, implementarea de noi proiecte, atragerea investițiilor și într-un final crearea de noi locuri de muncă

## IDENTIFICAREA VALORILOR

**Valorile** reflectă felul în care acționează oamenii, cum își onorează obligațiunile și care este starea vieții lor, comportamentul și alegerile pe care le face un individ.

Expunerea valorilor conduce, înspre ce dorim să facem și spre felul cum dorim să facem aceasta.

Grupul de lucru a identificat 7 valori comunitare:

- 1) **Colaborare**- are loc conlucrarea în permanenți cu actorii sociali interni și externi prin oferirea de informații și ajutor reciproc;
- 2) **Receptivitatea**- nu sunt indiferenți de problemele comunității, iar în caz de nevoie oferă ajutor;
- 3) **Spirit gospodăresc** - populația întreține în ordine și curățenie gospodăriile și câmpurile;
- 4) **Tradițiile**- se respectă sărbătorile, se organizează manifestații, petrecerea acestora conform obiceiurilor;
- 5) **Prietenia și ospitalitatea** deschiși, primitori, oferim ajutor și susținere;
- 6) **Dragoste** – sentiment reciproc de stimă, atragere, convețuire, responsabilitate, iertare;
- 7) **Patriotism**- atașare față de plaiul natal, chiar dacă populația pleacă niciodată nu uită și în măsura în care pot acordă ajutor.

### 7. Viziunea

Gradul de dezvoltare a localității depinde de capacitatea de a identifica și implementa soluțiile potrivite pentru creșterea nivelului de trai al comunității. Viziunea de dezvoltare a comunei Brătuleni este:

**DEZVOLTAREA LOCALITĂȚII DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC ȘI SOCIAL, CU INFRASTRUCTURĂ MODERNĂ, INSTITUȚII PUBLICE FUNCȚIONALE, SERVICII PUBLICE CALITATIVE, AMENAJATĂ ESTETIC ȘI ATRACTIVĂ PENTRU TURIȘTI.**

## 8. Misiunea

*Misiunea constă în dezvoltarea socio-economică a localității prin informarea, mobilizarea și implicarea populației în guvernarea locală, instituirea și menținerea relațiilor de colaborare cu țările lumii, conlucrarea cu organizațiile donatoare și implementarea de noi proiecte, atragerea investițiilor și crearea locurilor noi de muncă, renovarea și dotarea corespunzătoare a instituțiilor publice, curățirea, înverzirea și amenajarea estetică a comunei.*

## 9. Obiective Strategice

În urma analizei necesităților de dezvoltare a comunei Brătuleni au fost stabilite principalele direcții de dezvoltare. Acestea reprezintă cele patru obiective strategice pentru comuna Brătuleni:

1. **Dezvoltarea economiei locale;**
2. **Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii serviciilor publice;**
3. **Protejarea mediului ambiant;**
4. **Întărirea capacității APL și a societății civile.**

Pentru fiecare dintre cele patru Obiective Strategice au fost stabilite programe specifice, iar pentru fiecare program s-a stabilit proiecte/ acțiuni care să se implementeze în perioada 2022-2027

### 9.1. Obiectiv Strategic 1. Dezvoltarea economiei locale

Pentru obiectivul strategic nr. 1, *Dezvoltarea economiei locale*, au fost stabilite 5 programe și un număr total de proiecte. Acestea sunt prezentate în Tabelul nr.1 prezentat mai jos:

*Tabel nr.1 proiecte pentru dezvoltarea economiei locale:*

<b>Programe</b>	<b>Proiecte/ acțiuni</b>
1. Crearea unui climat investițional favorabil	<ul style="list-style-type: none"><li>• Îmbunătățirea gestionării terenurilor pentru investiții;</li><li>• Atragerea investițiilor care să creeze locuri de muncă;</li><li>• Atragerea de fonduri pentru dezvoltarea tehnicii agricole;</li></ul>
2. Stimularea inițiativei antreprenoriale	<ul style="list-style-type: none"><li>• Identificarea necesităților locale în dezvoltarea activităților de antreprenariat;</li><li>• Identificarea organizațiilor locale și internaționale ce acordă suport în dezvoltarea antreprenoriatului;</li><li>• Identificarea diferitor programe la nivel național și internațional care acordă suport în inițierea afacerilor;</li><li>• Elaborarea unui plan de instruire în diferite domenii ale antreprenoriatului;</li><li>• Organizarea de seminarii de instruire;</li><li>• Organizarea schimbului de experiență cu alte comunități în domeniul dezvoltării antreprenoriatului;</li></ul>
3. Dezvoltarea capacităților pentru turism	<ul style="list-style-type: none"><li>• Amenajarea locurilor de cazare cu specific rural;</li><li>• Amenajarea zonelor cu potențial turistic din sat (iaz, pârtie de schi);</li><li>• Amenajarea case de vinuri specifice zonei;</li><li>• Organizarea festivalurilor cu specific agricol</li><li>• Crearea liniilor de sortare, ambalare și depozitare a produselor apicole</li></ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Crearea infrastructurii de de sortare, depozitare și realizare a producției agricole autohtonă</li> </ul>
4. Promovarea și susținerea business-ului mic și mijlociu	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Apelarea la centrul de instruire, consultanță și asistență juridică pentru activitățile de business din centrul raional;</li> <li>• Deschiderea de ateliere de croitorie, cizmărie și a unei frizerii;</li> <li>• Înființarea unei fabrici de producerea a bioenergiei.</li> <li>• Deschiderea unei mini fabrici de păsări de carne și ouă.</li> <li>• Deschiderea unui punct de colectare a produselor lactate</li> <li>• Înființarea fermelor de creștere a diferitor soiuri de animale</li> </ul>
5. Dezvoltarea sectorului agricol	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Plantarea a mai mult de 7 ha de viță-de-vie;</li> <li>• Crearea centrelor de prelucrare a produselor agricole;</li> <li>• Dezvoltarea mecanismelor de asigurare a accesului la piața de desfacere;</li> <li>• Promovarea tehnologiilor avansate pentru producerea și procesarea produselor agricole competitive;</li> <li>• Facilitarea accesului agenților economici activi în agricultură la serviciile de informare și consultanță în agricultură oferite de ce centrele active la nivel raional/ național.</li> <li>• Organizarea pieței a producătorilor locali</li> </ul>

## 9.2. Obiectivul Strategic 2. Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii serviciilor publice.

Pentru obiectivul strategic nr. 2, *Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii serviciilor publice*, au fost stabilite 6 programe și un număr total de 24 proiecte. Acestea sunt prezentate în Tabelul nr.2 prezentat mai jos:

*Tabel nr. 2, Proiecte pentru Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii serviciilor publice*

Programe	Proiecte/ acțiuni
1. Aprovizionare cu apă potabilă și canalizare	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Construcția apeductului;</li> <li>• Construcția canalizației ;</li> <li>• Construcția stației de epurare sau pompare a apei menajere.</li> </ul>
2. Asigurarea iluminării stradale	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Conectarea la iluminarea stradală a sectoarelor rămase neconectate</li> <li>• Conectarea iluminatului stradal la surse regenerabile de energie</li> </ul>
3. Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii drumurilor	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Renovarea și construcția drumului Brătuleni-Nisporeni;</li> <li>• Renovarea și construcția drumului Brătuleni-Cîrnești;</li> <li>• Construcția unei stații de autobuz la Cîrnești</li> <li>• Realizarea proiectului tehnic de renovarea și construcția drumului L-395 -R -42 (satul Valea Mare- Morenii – Brătuleni-Cîrnești- Chilișoia-Băcșeni-Isăicani – Valea Trestieni);</li> <li>• Renovarea și construcția drumului L-395 -R -42 (satul Valea Mare- Morenii – Brătuleni- Cîrnești- Chilișoia-Băcșeni-Isăicani – Valea Trestieni);</li> <li>• Construcția drumului de conectare a satului Brătuleni cu R-42 prin localitatea Măcărești, r-n Ungheni;</li> <li>• Achiziționarea unui autogreder pentru lucrările de reparație și întreținere a drumurilor;</li> <li>• Realizarea proiectului tehnic, variantă asfaltată, pentru drumurile locale;</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Construcția drumurilor locale, variantă asfaltată</li> </ul>
4. Dezvoltarea sistemului de sănătate	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Recrutarea unui medic;</li> <li>• Crearea condițiilor de trai pentru medicul din localitate</li> <li>• Dotarea periodică a Oficiilor medicului de familie din satele Brătuleni și Cîrnești;</li> <li>• Reparații curente ale OMF Brătuleni și Cîrnești;</li> </ul>
5. Dezvoltarea zonelor de agrement	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Amenajarea centrului satului;</li> <li>• Construcția unui mini-stadion în centrul satului Cîrnești;</li> </ul>
6. Reabilitarea instituțiilor publice	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Schimbarea ferestrelor la gimnaziu Brătuleni</li> <li>• Amenajarea terenului sportiv de la gimnaziu;</li> <li>• Construcția gardului la Gimnaziul Brătuleni</li> <li>• Amenajarea unei zone de odihnă la Gimnaziul Brătuleni</li> <li>• Construcția centralei termice pe bază de biomasă la OMF Brătuleni și Cîrnești;</li> <li>• Reconstrucția acoperișului la IP Grădinița Cîrnești;</li> <li>• Reconstrucția blocului alimentar la Grădinița Cîrnești;</li> <li>• Izolarea termică a pereților la IP Grădinița Brătuleni;</li> <li>• Construcția gardului la IP Grădinița Brătuleni</li> <li>• Amenajarea și dotarea unei săli sportive la IP Grădinița Brătuleni și IP Grădinița Cîrnești;</li> <li>• Dotarea instituțiilor publice cu echipament TIC.</li> <li>• Reconstrucția clădirii internatului ;</li> <li>• Crearea unui centru Multifuncțional pentru paturile socialmente vulnerabile în clădirea internatului</li> <li>• Îmbogățirea fondului de carte la Biblioteca Brătuleni și Biblioteca Cîrnești</li> <li>• Amenajarea terenului și construcția gardului adiacent bisericii din s. Cîrnești</li> <li>• Construcția acoperișului la Biserica Cîrnești</li> <li>• Lucrări de reparații capitale a bibliotecilor</li> <li>• Dotarea casei de Cultură cu aparataj</li> <li>• Construcția unei case muzeu, specific zonei</li> </ul>

### 9.3 Obiectivul Strategic 3. Protejarea mediului ambiant

Pentru OS nr.3, *Protejarea mediului ambiant*, au fost stabilite 3 programe și un număr total de 8 proiecte conform Tabelului nr.3

**Tabel nr. 3, Proiecte pentru protejarea mediului ambiant**

Programe	Proiecte/ acțiuni
1. Elaborarea și actualizarea planurilor de dezvoltare și amenajare a teritoriului	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Elaborarea planului de amenajare a teritoriului;</li> <li>• Reabilitarea iazului din satul Brătuleni;</li> <li>• Elaborarea planului de rotație anuală a pășunatului.</li> </ul>
2. Dezvoltarea managementului deșeurilor	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Amenajarea gunoiștilor autorizate și lichidarea gunoiștilor neautorizate;</li> <li>• Administrarea gunoiștilor autorizate conform standardelor;</li> <li>• Îmbunătățirea serviciilor de colectare, transportare și depozitare a deșeurilor;</li> <li>• Promovarea culturii ecologice a populației.</li> </ul>

3. Protejarea împotriva calamităților naturale	<ul style="list-style-type: none"> <li>Prevenirea alunecărilor de teren, a inundațiilor și a degradării pășunilor prin plantarea de copaci.</li> </ul>
--	--

#### 9.4 Obiectivul Strategic 4. Întărirea capacității APL și a societății civile

Pentru OS nr.4, *Întărirea capacității APL și a societății civile* s-au stabilit 2 programe și un nr de 8 proiecte/ acțiuni astfel:

*Tabel nr. 4, Proiecte/acțiuni pentru Întărirea capacității APL și a societății civile*

Programe	Proiecte/ acțiuni
1. Perfecționarea managementului APL și al ONG-ilor	<ul style="list-style-type: none"> <li>Îmunătățirea capacității de management al proiectetelor investiționale;</li> <li>Identificarea, elaborarea, implementarea, evaluarea și raportarea proiectelor de finanțare;</li> <li>Organizarea vizitelor de studiu și a schimbului de experiență în managementul public;</li> <li>Crearea de ONG-ri locale în care să se implice locuitorii comunei Brătuleni și persoanele din grupurile vulnerabile .</li> </ul>
2. Facilitarea accesului la informație	<ul style="list-style-type: none"> <li>Asigurarea accesului la informare și documentare;</li> <li>Organizarea de seminare în vederea consolidării capacităților decizionale a aleșilor locali;</li> <li>Organizarea și implementarea de campanii de educare și informare a populației pe subiecte menite să îmbunătățească stilul de viață în întreaga comunitate: protejarea naturii, păstrarea curățeniei în locurile publice, voluntariat, etc;</li> <li>Informarea, consultarea și implicarea populației în luarea deciziilor la nivel local.</li> </ul>

## 10. Implementarea și Monitorizarea Strategiei

### 10.1. Etape de Implementare

Procesul de implementare a strategiei va începe din momentul adoptării acesteia de către consiliul local Brătuleni. Strategia va fi implementată prin parcurgerea următoarelor etape:

**I. *Adoptarea strategiei de Dezvoltare Economică*** În cadrul acestei etape Strategia este adoptată de către consiliul local Brătuleni iar după aprobare Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea Planului Strategic de acțiuni.

**II. *Implementarea Strategiei de Dezvoltare Economică*** se va efectua prin realizarea programelor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune/ proiect vor fi stabilite obiectivele, planul activităților, perioada de desfășurare, responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse pentru implementare.

**III. *Monitorizarea Strategiei de Dezvoltare Economică.*** Procesul de monitorizare și evaluare vizează cadrul instituțional, instrumentele de monitorizare și evaluare. Indicatorii de implementare, utilizarea și diseminarea rezultatelor monitorizării și evaluării.

Cadrul instituțional al monitorizării și evaluării este constituit din Comitetul de Monitorizare și Supraveghere. Acesta va fi responsabil de aprobarea și implementarea Strategiei și a Planului de acțiuni, de identificarea și asigurarea resurselor financiare necesare pentru implementarea proiectelor și acțiunilor.

La anumite perioade va fi evaluată activitatea de implementare a Strategiei. Anual, Comitetul de Monitorizare și Supraveghere va actualiza Strategia și în cazul apariției unor

noi necesități sau realizării unor proiecte, planul de acțiuni va fi modificat. În acest caz planul de acțiuni este corectat și ajustat la schimbările survenite, cu acordul Consiliului local Brătuleni.

Rapoartele intermediare și finale de implementare a acțiunilor și proiectelor sunt instrumentele principale de monitorizare și evaluare. Trimestrial, responsabilii de implementare vor prezenta rapoarte intermediare privind implementarea proiectelor și /sau acțiunilor. La sfârșitul perioadei de implementare a proiectelor responsabilii de monitorizare vor prezenta rapoarte finale. Implementarea proiectelor finanțate din surse externe vor fi supuse monitorizării și evaluării și de către instituțiile abilitate în conformitate cu contractele de finanțare încheiate.

Rezultatele monitorizării vor fi distribuite APL Brătuleni, societății civile, sectorului privat, donatorilor.

## **10.2. Monitorizarea Strategiei**

### **10.2.1. Cadrul instituțional de monitorizare**

Procesul de monitorizare a strategiei constă în:

- Evaluarea atingerii obiectivelor strategice și a obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare;
- Raportarea rezultatelor evaluării.

Monitorizarea implementării strategiei se va efectua de către Comitetul de monitorizare și Supraveghere (CMS), în componența căruia vor fi incluși reprezentanți ai tuturor factorilor implicați în dezvoltare: Consiliul Local, Primărie, Agenți Economici locali, instituții educaționale, etc.

Comitetul de Monitorizare și Supraveghere are următoarele responsabilități:

- ❖ Aprobarea și implementarea Strategiei și a planului de acțiuni;
- ❖ Identificarea și asigurarea resurselor financiare necesare pentru implementarea proiectelor/acțiunilor;
- ❖ Evaluarea activității de implementare a strategiei;
- ❖ Analiza indicatorilor de implementare prezentate de responsabilii de implementare;
- ❖ Realizarea și prezentarea instrumentelor de monitorizare și evaluare (Rapoarte finale de implementare a acțiunilor și proiectelor).

Un rol important în procesul de implementare a strategiei îl are Consiliul Local Brătuleni care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluare procesului de implementare a Planului de acțiuni. Competențele se vor axa pe:

- ❖ Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor;
- ❖ Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL;
- ❖ Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune;
- ❖ Parteneriat cu APL, ONG, agenții economice în ceea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei.

### **10.2.2. Raportarea și Indicatorii de monitorizare**

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor trimestriale către Comitetul de Monitorizare și Supraveghere privind realizarea planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual Comitetul de Monitorizare și Supraveghere va prezenta Consiliului Local Brătuleni raportul de evaluare și implementare a strategiei.

Evaluarea implementării strategiei se va efectua prin analiza indicatorilor de performanță. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare care vor fi

monitorizați. În baza informațiilor furnizate de responsabilii de implementare, beneficiarii sau instituțiile specializate vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și gradul de realizare a obiectivelor fixate.

Indicatorii de monitorizare sunt prezentate în tabela de mai jos:

**Tabel nr. 5, Indicatori de monitorizare- dezvoltarea economiei locale**

<b>OBIECTIV STRATEGIC 1. DEZVOLTAREA ECONOMIEI LOCALE</b>		
<b>PROGRAME</b>	<b>PROIECTE/ACTIUNI</b>	<b>INDICATORI DE MONITORIZARE</b>
1. Crearea unui climat investițional favorabil	Proiect 1: Îmbunătățirea gestionării terenurilor pentru investiții;	- Terenuri utilizate
	Proiect 2: Atragerea investițiilor care să creeze locuri de muncă;	- nr de investitori atrași; - număr de afaceri noi deschise - număr de locuri de muncă create
	Proiect 3: Atragerea de fonduri pentru dezvoltarea tehnicii agricole;	- Valoare fondurilor atrase; - Numărul de utilaje agricole achiziționate; - Numărul beneficiarilor.
2. Stimularea inițiativei antreprenoriale	Proiect 1: Identificarea necesităților locale în dezvoltarea activităților de antreprenariat;	- Numărul domeniilor de activitate analizate; - Numărul persoanelor (interesate de antreprenariat) identificate și chestionate în legătură cu necesitățile.
	Proiect 2: Identificarea organizațiilor locale și internaționale/ naționale ce acordă suport în dezvoltarea antreprenariatului;	- Numărul de organizații locale identificate și contractate - Numărul organizațiilor internaționale/naționale identificate și contractate
	Proiect 3: Identificarea diferitor programe la nivel național și internațional care acordă suport în inițierea afacerilor;	- Numărul programelor la nivel național identificate - Numărul programelor la nivel internațional identificate - Numărul programelor la care se aplică
	Proiect 4: Elaborarea unui plan de instruire în diferite domenii ale antreprenariatului;	- Numărul de domenii incluse în plan - Numărul de beneficiară ai planului de instruire
	Proiect 5: Organizarea de seminarii de instruire;	- Numărul de teme pe care se organizează seminariile de instruire - Numărul de seminarii de instruire - Numărul de participanți la seminarele de instruire
	Proiect 6: Organizarea schimbului de experiență cu alte comunități în domeniul dezvoltării antreprenariatului;	- Numărul de comunități contractate - Numărul de schimburi de experiență realizate - Numărul de beneficiari ai schimbului de experiență
3. Dezvoltarea capacităților pentru turism	Proiect 1: Amenajarea locurilor de cazare cu specific rural;	- Numărul de locuri de cazare amenajate
	Proiect 2: Amenajarea zonelor cu potențial turistic din sat (iaz, parte de schi);	- Numărul zonelor amenajate - Suprafața zonelor amenajate - Capacitatea zonelor amenajate
	Proiect 3: Amenajarea case de vinuri specifice zonei;	- Nivelul de amenajare a casei de vinuri

	Proiect 4: Organizarea festivalului „Albina-sursă de viață”	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Festival organizat</li> <li>- Gradul de promovare a producătorilor locali</li> <li>- Gradul de satisfacție a locuitorilor</li> </ul>
	Proiect 5: Construcția și dotarea casei – muzeu cu specific local	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Casa muzeu construită</li> <li>- Numărul de obiecte, specific zonei, adunate</li> </ul>
4. Promovarea și susținerea business-ului mic și mijlociu	Proiect 1: Apelarea la centrul de instruire, consultanță și asistență juridică pentru activitățile de business din centrul raional/ național;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Numărul de colaborări cu centrul de instruire, consultanță și asistență juridică din centrul raional/ național</li> <li>- Numărul de beneficiari ai colaborărilor cu centrul de instruire din centrul raional/ național</li> </ul>
	Proiect 2: Deschiderea de ateliere de croitorie, cizmărie și a unei frizerii;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Numărul de ateliere deschise</li> <li>- Numărul de locuri de muncă create</li> <li>- Numărul de servicii oferite</li> </ul>
	Proiect 3: Înființarea unei fabrici de producerea a bioenergiei.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Fabrica de producere a bioenergiei</li> <li>- Numărul de locuri de muncă create</li> </ul>
	Proiect 4: Deschiderea unei mini fabrici de păsări de carne și ouă.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Mini fabrica de păsări de carne și ouă</li> <li>- Numărul de locuri de muncă</li> </ul>
	Proiect 5: Deschiderea unui punct de colectare a produselor lactate	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Punctul de colectare a produselor lactate</li> <li>- Numărul de locuri de muncă</li> </ul>
	Proiect 6: Înființarea mini fermelor de creștere a diferitor soiuri de animale	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Numărul de mini ferme de creștere a diferitor soiuri de animale</li> <li>- Numărul de locuri de muncă</li> </ul>
	Proiect 7: Crearea liniilor de colectare, sortare, ambalare și depozitare a produselor apicole	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Linia de de colectare, sortare, ambalare și depozitare a produselor apicole</li> <li>- Cantitatea de producție apicolă prelucrată</li> <li>- Numărul de locuri create</li> </ul>
5. Dezvoltarea sectorului agricol	Proiect 1: Plantarea a mai mult de 7 ha de viță-de-vie;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Numărul de hectare de viță de vie plantat</li> <li>- Numărul de locuri de muncă creat</li> </ul>
	Proiect 2: Crearea centrelor de prelucrare a produselor agricole;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Numărul centrelor de prelucrare a produselor agricole;</li> <li>- Numărul de locuri de muncă creat</li> </ul>
	Proiect 3: Dezvoltarea mecanismelor de asigurare a accesului la piața de desfacere;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- % creșterii venitului în sectorul privat</li> </ul>
	Proiect 4: Promovarea tehnologiilor avansate pentru producerea și procesarea produselor agricole competitive;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Creșterea calității produsului agricol</li> <li>- Numărul de locuri de muncă create</li> </ul>
	Proiect 5: Facilitarea accesului agenților economici activi în agricultură la serviciile de informare și consultanță în agricultură oferite de ce centrele active la nivel raional/ național.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Numărul de colaborări cu centrele de informare și consultanță în agricultură</li> <li>- Numărul agenților activi în agricultură care beneficiază de serviciile de informare și consultanță</li> </ul>

Proiect 6: Organizarea peței a producătorilor locali	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Piața deschisă</li> <li>- Numărul de locuri disponibile pentru producători</li> </ul>
Proiect 7: Crearea infrastructurii de sortare, depozitare și realizare a producției agricole autohtonă	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Liniile de de sortare, depozitare a producției agricole</li> <li>- Cantitatea de produse agricole realizată</li> <li>- Numărul de locuri de muncă nou create</li> </ul>

**Tabel nr. 6, Indicatori de monitorizare- îmbunătățirea și extinderea infrastructurii publice**

<b>OBIECTIV STRATEGIC 2. ÎMBUNĂTĂȚIREA ȘI EXTINDEREA INFRASTRUCTURII PUBLICE</b>		
<b>PROGRAME</b>	<b>PROIECTE/AȚIUNI</b>	<b>INDICATORI DE MONITORIZARE</b>
1. Aprovizionare cu apă potabilă și canalizare	<u>Proiect 1</u> : Construcția apeductului;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Lungimea apeductului construit</li> <li>- Numărul de gospodării conectate la apeduct</li> </ul>
	<u>Proiect 2</u> : Construcția canalizației ;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Lungimea rețelei de canalizare construită</li> <li>- Numărul de gospodării conectate la canalizare</li> </ul>
	<u>Proiect 3</u> : Construcția stației de epurare sau pompare a apei menajere.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Stația de epurare/ pompare a apei menajere</li> </ul>
2. Asigurarea iluminării stradale	<u>Proiect 1</u> : Conectarea la iluminarea stradală a sectoarelor rămase neconectate	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Sectoarele neconectate la iluminarea stradală</li> </ul>
	<u>Proiect 2</u> : Conectarea iluminatului stradal la surse regenerabile de energie	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Lungimea liniilor de iluminat stradal la surse regenerabile de energie</li> <li>- % de bani publici economisiți</li> </ul>
3. Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii drumurilor	<u>Proiect 1</u> : Renovarea și construcția drumului Brătuleni-Nisporeni;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Lungimea drumului construit și renovat</li> </ul>
	<u>Proiect 2</u> : Renovarea și construcția drumului Brătuleni-Cârnești;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Lungimea drumului construit și renovat</li> </ul>
	<u>Proiect 3</u> : Realizarea proiectului tehnic de renovarea și construcția drumului L-395 -R -42 (satul Valea Mare- Morenii – Brătuleni- Cârnești-Chilișoia-Băcșeni-Isăicani – Valea Trestieni);	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Documentația tehnică și inginerescă expertizată</li> </ul>
	<u>Proiect 4</u> : Renovarea și construcția drumului L-395 -R -42 (satul Valea Mare- Morenii – Brătuleni- Cârnești-Chilișoia-Băcșeni-Isăicani – Valea Trestieni);	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Lungimea drumului construit și renovat</li> <li>- Gradul de satisfacție a populației</li> </ul>
	<u>Proiect 5</u> : Construcția drumului de conectare a satului Brătuleni cu R-42 prin localitatea Măcărești, r-n Ungheni;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Lungimea drumului construit și renovat</li> <li>- Gradul de satisfacție a populației</li> </ul>
	<u>Proiect 6</u> : Achiziționarea unui autogreder pentru lucrările de reparație și întreținere a drumurilor;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Autogreder achiziționat</li> <li>- Numărul lucrărilor de reparație și întreținere a drumurilor</li> </ul>

	<u>Proiect 7:</u> Construcția unei stații de autobus la Cîrnești	- Stația construită în satul Cîrnești
	<u>Proiect 8:</u> Realizarea proiectului tehnic, variantă asfaltată, pentru drumurile locale	- Documentația tehnică și inginerescă expertizată
	<u>Proiect 9:</u> Construcția drumurilor locale, variantă asfaltată	- Lungimea drumului construit și renovat
4. Dezvoltarea sistemului de sănătate	<u>Proiect 1:</u> Recrutarea unui medic;	- Medicul recrutat
	<u>Proiect 2:</u> Dotarea periodică a Oficiilor medicului de familie din satele Brătuleni și Cîrnești;	- Gradul de dotarea cu echipament specializat - Gradul de satisfacție a pacienților - Valoare dotărilor realizate
	<u>Proiect 3:</u> Reparații curente ale OMF Brătuleni și Cîrnești;	- Numărul reparațiilor curente realizate - Valoarea reparațiilor realizate
	<u>Proiect 4:</u> Crearea condițiilor de trai pentru medicul de familie	- Locuință dotată și renovată dată în exploatare
5. Dezvoltarea zonelor de agrement	<u>Proiect 1:</u> Amenajarea centrului satului	- Centrul satului, Brătuleni, Cîrnești, amenajat
	<u>Proiect 2:</u> Construcția unui mini - stadion în centrul satului Cîrnești	- Mini stadionul construit - Gradul de satisfacție a populației
6. Reabilitarea instituțiilor publice	<u>Proiect 1:</u> Schimbarea ferestrelor la gimnaziu Brătuleni	- Numărul ferestrelor schimbate
	<u>Proiect 2:</u> Amenajarea terenului sportiv de la gimnaziu;	- Suprafața terenului sportiv - Numărul echipamentelor sportive instalate - Valoarea lucrărilor
	<u>Proiect 3:</u> Construcția gardului la Gimnaziul Brătuleni	- Lungimea gardului instalat - Valoarea lucrărilor
	<u>Proiect 4:</u> Amenajarea unei zone de odihnă a Gimnaziului Brătuleni	- Zona amenajată - Numărul echipamentelor instalate - Valoarea lucrărilor
	<u>Proiect 5:</u> Construcția centralei termice pe bază de biomasă la OMF Brătuleni și Cîrnești;	- Centrala termică pe bază de biomasă instalată - Valoarea lucrărilor - Gradul de satisfacție a pacienților
	<u>Proiect 6:</u> Reabilitarea instituției Biblioteca Publică Brătuleni	- Valoarea lucrărilor
	<u>Proiect 7 :</u> Reconstrucția acoperișului la IP Grădinița Cîrnești	- Valoarea lucrărilor - Gradul de satisfacției a beneficiarilor
	<u>Proiect 8:</u> Îmbogățirea fondului de carte la Biblioteca Brătuleni și Cîrnești	- Numărul de cărți achiziționate - Numărul de domenii din care se achiziționează cărți
	<u>Proiect 9:</u> Reconstrucția blocului alimentar la Grădinița Cîrnești	- Valoarea lucrărilor - Gradul de satisfacției a beneficiarilor
	<u>Proiect 10:</u> Izolarea termică a pereților la IP Grădinița Brătuleni	- Valoarea lucrărilor - Gradul de satisfacției a beneficiarilor
	<u>Proiect 11:</u> Construcția gardului la IP Grădinița Brătuleni	- Lungimea gardului construit - Valoarea lucrărilor - Gradul de satisfacției a beneficiarilor

	Proiect 12: Amenajarea și dotarea unei săli sportive la IP Grădinița Brătuleni și IP Grădinița Cîrnești	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Sala sportivă amenajată</li> <li>- Gradul de dotare și numărul de unități din dotare</li> <li>- Valoarea lucrărilor</li> <li>- Gradul de satisfacției a beneficiarilor</li> </ul>
	Proiect 13: Dotarea instituțiilor publice cu echipamente TIC	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Numărul de unități cu care au fost dotate</li> <li>- Numărul de instituții dotate</li> <li>- Valoarea lucrărilor</li> <li>- Gradul de satisfacției a beneficiarilor</li> </ul>
	Proiect 14: Reconstrucția clădirii internatului	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Clădirea renovată</li> <li>- Valoarea lucrărilor</li> <li>- Gradul de satisfacției a beneficiarilor</li> </ul>
	Proiect 15: Crearea unui centru Multifuncțional pentru păturile socialmente vulnerabile în clădirea internatului	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Domeniile atinse</li> <li>- Numărul beneficiarilor</li> <li>- Valoarea lucrărilor</li> <li>- Gradul de satisfacției a beneficiarilor</li> </ul>
	Proiect 16: Amenajarea terenului și construcția gardului adiacent bisericii din s. Cîrnești	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Lungimea gardului construit</li> <li>- Valoarea lucrărilor</li> <li>- Gradul de satisfacției a beneficiarilor</li> </ul>
	Proiect 17: Construcția acoperișului la Biserica Cîrnești	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Acoperiș construit</li> <li>- Valoarea lucrărilor</li> <li>- Gradul de satisfacției a beneficiarilor</li> </ul>
	Proiect 18: Lucrări de reparații capitale a bibliotecilor	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Valoarea lucrărilor</li> <li>- Gradul de satisfacției a beneficiarilor</li> </ul>
	Proiect 19: Dotarea Casei de Cultură cu aparataj	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Numărul de utilaje procurate</li> <li>- Valoarea lucrărilor</li> <li>- Gradul de satisfacției a beneficiarilor</li> </ul>

*Tabel nr. 7, Indicatori de monitorizare- Protejarea mediului ambiant*

<b>OBIECTIV STRATEGIC 3. PROTEJAREA MEDIULUI AMBIANT</b>		
<b>PROGRAME</b>	<b>PROIECTE/ACȚIUNI</b>	<b>INDICATORI DE MONITORIZARE</b>
<b>1.</b> Elaborarea și actualizarea planurilor de dezvoltare și amenajare a teritoriului	Proiect 1: Elaborarea planului de amenajare a teritoriului;	- Planul de amenajare a teritoriului
	Proiect 2: Reabilitarea iazului din satul Brătuleni;	- Iazul reabilitat și curățat
	Proiect 3: Elaborarea planului de rotație anuală a pășunatului.	- Planul de rotație anuală a pășunatului
<b>2.</b> Dezvoltarea managementului deșeurilor	Proiect 1: Amenajarea gunoiștilor autorizate și lichidarea gunoiștilor neautorizate;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Numărul de gunoiști autorizate amenajate</li> <li>- Numărul gunoiștilor neautorizate lichidate</li> </ul>
	Proiect 2: Administrarea gunoiștilor autorizate conform standardelor;	- Numărul de intervenții pentru întreținere
	Proiect 3: Îmbunătățirea serviciilor de colectare, transportare și depozitare a deșeurilor;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Oferta de servicii de colectare și transportare a deșeurilor</li> <li>- Numărul de contracte cu beneficiarii</li> </ul>
	Proiect 4: Promovarea culturii ecologice a populației.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Numărul de persoane instruite</li> <li>- Număr de persoane informate</li> </ul>
<b>3.</b> Protejarea împotriva calamităților	Proiect 1: Prevenirea alunecărilor de teren, a inundațiilor și a degradării pășunilor prin plantarea de copaci.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Numărul de copaci plantați</li> <li>- Numărul zonelor în care se efectuează lucrări de prevenire a</li> </ul>

naturale		catastrofelor
----------	--	---------------

**Tabel nr. 8, Indicatori de monitorizare- întărirea capacității APL și a societății civile**

<b>OBIECTIV STRATEGIC 4. ÎNTĂRIREA CAPACITĂȚII APL ȘI A SOCIETĂȚII CIVILE</b>		
<b>PROGRAME</b>	<b>PROIECTE/AȚIUNI</b>	<b>INDICATORI DE MONITORIZARE</b>
1. Perfecționarea managementului APL și al ONG-lor	Proiect 1: Îmbunătățirea capacității de management al proiectelor investiționale;	- Număr de seminarii
	Proiect 2: Identificarea, elaborarea, implementarea, evaluarea și raportarea proiectelor de finanțare;	- Număr și valoarea proiectelor
	Proiect 3: Organizarea vizitelor de studiu și a schimbului de experiență în managementul public;	- Număr de vizite de studiu - Număr de persoane implicate în vizitele de studiu
	Proiect 4: Crearea de ONG-uri locale în care să se implice locuitorii comunei Brătuleni și persoanele din grupurile vulnerabile .	- Număr de ONG –uri create la nivel local - Număr de acțiuni specifice ale ONG-urilor în localitate - Număr de voluntari atrași în activitatea ONG-urilor locale
2. Facilitarea accesului la informație	Proiect 1: Asigurarea accesului la informare și documentare;	- număr de beneficiari - Număr de servicii prestate
	Proiect 2: Organizarea de seminare în vederea consolidării capacităților decizionale a aleșilor locali;	- Număr de seminare organizate
	Proiect 3: Organizarea și implementarea de campanii de educare și informare a populației pe subiecte menite să îmbunătățească stilul de viață în întreaga comunitate: protejarea naturii, păstrarea curățeniei în locurile publice, voluntariat, etc;	- Număr de campanii - Număr de persoane informate - Diversitate subiectelor pentru care sunt organizate campaniile
	Proiect 4: Informarea, consultarea și implicarea populației în luarea deciziilor la nivel local.	- Număr de decizii la nivel local dezbătute cu cetățenii - Număr de întâlniri/dezbateri cu cetățenii - Număr de cetățeni participanți la întâlniri/ dezbateri

### **10.3. Riscuri și Impedimente de Implementare**

În planificarea Strategiei de dezvoltare sunt luate în calcul *riscurile și impedimentele* de implementare care pot să apară pe parcurs. În funcție de sursele acestor riscuri și impedimente acestea *pot fi externe și interne*. Toate sunt prezentate în tabelul de mai jos:

*Tabel nr. 9, Riscuri și Impedimente de implementare*

DOMENIU	DESCIERE
<b>RISCURI ȘI IMPEDIMENTE INTERNE</b>	
<b>Managementul implementării strategiei</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Confruntări de interese privind implementarea strategiei</li> <li>✓ Resurse financiare limitate</li> <li>✓ Lipsa capacităților de atragere a investițiilor</li> <li>✓ Lipsa specialiștilor calificați în diverse domenii</li> </ul>
<b>Parteneriat</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea</li> <li>✓ Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților</li> <li>✓ Neimplicarea partenerilor naționali și internaționali</li> </ul>
<b>Dezvoltarea economică</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Lipsa interesului din partea agenților economici în dezvoltarea bazei economice locale</li> <li>✓ Dependența sectorului agrar de condițiile climaterice</li> </ul>
<b>Social</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale</li> <li>✓ Imigrarea forței de muncă</li> </ul>
<b>Mediu</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Lipsa dorinței populației de a conștientiza pericolul folosirii apei poluate asupra sănătății lor</li> <li>✓ Lipsa doritorilor de a presta servicii de salubritate</li> </ul>
<b>RISCURI ȘI IMPEDIMENTE EXTERNE</b>	
<b>Cadrul juridico-politic</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Instabilitatea cursului politic</li> <li>✓ Contradicția și instabilitatea legislației în vigoare</li> </ul>
<b>Relații parteneri externi</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale</li> <li>✓ Micșorarea cuantumului transferurilor de la bugetul de stat</li> </ul>
<b>Starea economiei</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Potențial investițional redus</li> <li>✓ Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare</li> <li>✓ Infrastructură de afaceri slab dezvoltată</li> <li>✓ Instabilitate economică</li> </ul>

## 11. Plan de Acțiuni (2022-2027)

### 11.1 Obiectiv Strategic 1 Dezvoltarea economiei locale

PROGRAM	ACȚIUNI/PROIECTE	PERIOADA DE IMPLEMENTARE	RESPONSABIL	COST ESTIMATIV	SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE
Crearea unui climat investițional favorabil	Proiect 1: Îmbunătățirea gestionării terenurilor pentru investiții;	2022-2027	Primăria	7000	Bugetul local
	Proiect 2: Atragerea investițiilor care să creeze locuri de muncă;	2022-2027	Primăria	10 000	Surse atrase
	Proiect 3: Atragerea de fonduri pentru dezvoltarea tehnicii agricole;	2022-2027	Primăria Agenții economici	10 000	Surse trase
Stimularea inițiativei antreprenoriale	Proiect 1: Identificarea necesităților locale în dezvoltarea activităților de antreprenoriat;	2022-2027	Primăria Agenții economici	3000	Surse atrase
	Proiect 2: Identificarea organizațiilor locale și internaționale/ naționale ce acordă suport în dezvoltarea antreprenoriatului;	2022-2027	APL	4000	Surse atrase
	Proiect 3: Identificarea diferitor programe la nivel național și internațional care acordă suport în inițierea afacerilor;	2022-2027	APL	4000	Surse atrase
	Proiect 4: Elaborarea unui plan de instruire în diferite domenii ale antreprenoriatului;	2022-2027	APL	3000	Surse atrase
	Proiect 5: Organizarea de seminarii de instruire;	2022-2027	APL	20 000	Surse atrase
	Proiect 6: Organizarea schimbului de experiență cu alte comunități în domeniul dezvoltării antreprenoriatului;	2022-2027	APL niv I și II	5000	Surse atrase
Dezvoltarea capacităților pentru turism	Proiect 1: Amenajarea locurilor de cazare cu specific rural;	2022-2027	Primăria, Agenții economici	500 000 000	Surse atrase, proiecte
	Proiect 2: Amenajarea zonelor cu potențial turistic din sat (iaz, pârtie de schi);	2022-2027	Primăria, Agenții economici	5 000 000	Surse atrase, proiecte
	Proiect 3: Amenajarea case de vinuri specifice zonei;	2022-2027	Primăria, agenții economici	10 000	Surse atrase, proiecte
	Proiect 4: Organizarea festivalului „Albina-sursă de viață”	2022-2027	Primăria, Agenții	250 000	Surse atrase, proiecte, buget

			economici		local
	Proiect 5: Construcția și dotarea casei – muzeu cu specific local	2022-2027	Primăria, Agenții economici	50 000 000	Surse atrase, proiecte
Promovarea și susținerea business-ului mic și mijlociu	Proiect 1: Apelarea la centrul de instruire, consultanță și asistență juridică pentru activitățile de business din centrul raional/ național;	2022-2027	Primăria, Agenții economici	5 000 000	Surse atrase, proiecte
	Proiect 2: Deschiderea de ateliere de croitorie, cizmărie și a unei frizerii;	2022-2027	Primăria, Agenții economici	100 000	Surse atrase, proiecte
	Proiect 3: Înființarea unei fabrici de producerea a bioenergiei.	2022-2027	Primăria, Agenții economici	150 000 000	Surse atrase, proiecte
	Proiect 4: Deschiderea unei mini fabrici de păsări de carne și ouă.	2022-2027	Agenții economici	20 000	Surse atrase
	Proiect 5: Deschiderea unui punct de colectare a produselor lactate	2022-2027	Primăria, Agenții economici	50 000	Surse atrase, proiecte
	Proiect 6: Înființarea mini fermelor de creștere a diferitor soiuri de animale	2022-2027	Primăria, Agenții economici	20 000	Surse atrase, proiecte
Dezvoltarea sectorului agricol	Proiect 1: Plantarea a mai mult de 7 ha de viță-de-vie;	2022-2027	Primăria, Agenții economici	20 000	Surse atrase, proiecte
	Proiect 2: Crearea centrelor de prelucrare a produselor agricole	2022-2027	Primăria, Agenții economici	5 000	Surse atrase, proiecte
	Proiect 3: Dezvoltarea mecanismelor de asigurare a accesului la piața de desfacere;	2022-2027	Primăria, Agenții economici	20 000	Surse atrase, proiecte
	Proiect 4: Promovarea tehnologiilor avansate pentru producerea și procesarea produselor agricole competitive;	2022-2027	Primăria, Agenții economici	20 000	Surse atrase, proiecte
	Proiect 5: Facilitarea accesului agenților economici activi în agricultură la serviciile de informare și consultanță în agricultură oferite de ce centrele active la nivel raional/ național.	2022-2027	Primăria, Agenții economici	20 000	Surse atrase, proiecte

	Proiect 6: Organizarea peței a producătorilor locali	2022-2027	Primăria, Agenții economici	20 000	Surse atrase, proiecte
	Proiect 7: Crearea infrastructurii de sortare, depozitare și realizare a producției agricole autohtonă	2022-2027	Primăria, Agenții economici	20 000	Surse atrase, proiecte

## 11.2 Obiectiv Strategic 2 Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii publice

PROGRAM	ACȚIUNI/PROIECTE	PERIOADA DE IMPLEMENTARE	RESPONSABIL	COST ESTIMATIV	SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE
Aprovizionare cu apă potabilă și canalizare	<u>Proiect 1</u> : Construcția apeductului;	2022-2027	Primăria, Consiliul Raional	36 000 000	ADR Centru, Consiliul raional Consiliul local
	<u>Proiect 2</u> : Construcția canalizației ;	2022-2027	Primăria, Consiliul Raional	10 000 000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase
	<u>Proiect 3</u> : Construcția stației de epurare sau pompare a apei menajere.	2022-2027	Primăria, Consiliul Raional	10 000 000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase
Asigurarea iluminării stradale	<u>Proiect 1</u> : Conectarea la iluminarea stradală a sectoarelor rămase neconectate	2022-2027	Primăria, Consiliul Raional	150 000	Consiliul local Surse atrase
	<u>Proiect 2</u> : Conectarea iluminatului stradal la surse regenerabile de energie	2022-2027	Primăria, Consiliul Raional	1 000 000	Consiliul local Surse atrase
	<u>Proiect 1</u> : Renovarea și construcția drumului Brătuleni-Nisporeni;	2022-2027	Primăria	20 000 000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase
	<u>Proiect 2</u> : Renovarea și construcția drumului Brătuleni-Cîrnești;	2022-2027	Primăria	14 000 000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase
	<u>Proiect 3</u> : Realizarea proiectului tehnic de renovarea și construcția drumului L-395 -R -42 (satul Valea Mare-Moreni – Brătuleni- Cîrnești- Chilișoia-Băcșeni-Isăicani – Valea Trestieni);	2022-2027	Primăria	3 000 000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase

Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii drumurilor	<u>Proiect 4:</u> Renovarea și construcția drumului L-395 - R -42 (satul Valea Mare- Morenii – Brătuleni- Cîrnești- Chilișoia-Băcșeni-Isăicani – Valea Trestieni);	2022-2027	Primăria	150 000 000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase
	<u>Proiect 5:</u> Construcția drumului de conectare a satului Brătuleni cu R-42 prin localitatea Măcărești, r-n Ungheni;	2022-2027	Primăria	30 000 000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase
	<u>Proiect 6:</u> Achiziționarea unui autogreder pentru lucrările de reparație și întreținere a drumurilor;	2022-2027	Primăria	250 000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase
	<u>Proiect 7:</u> Construcția unei stații de autobus la Cîrnești	2022-2027	Primăria	250 000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase
	<u>Proiect 8:</u> Realizarea proiectului tehnic, variantă asfaltată, pentru drumurile locale	2022-2027	Primăria	900 000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase
	<u>Proiect 9:</u> Construcția drumurilor locale, variantă asfaltată	2022-2027	Primăria	1 250 000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase
Dezvoltarea sistemului de sănătate	<u>Proiect 1:</u> Recrutarea unui medic;	2022-2027	Primăria Ministerul Sănătății	15000	Bugetul local, surse atrase
	<u>Proiect 2:</u> Dotarea periodică a Oficiilor medicului de familie din satele Brătuleni și Cîrnești;	2022-2027	Primăria, Consiliul Raional	150000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase
	<u>Proiect 3:</u> Reparații curente ale OMF Brătuleni și Cîrnești;	2022-2027	Primăria Ministerul Sănătății	15000	Bugetul local, surse atrase
	<u>Proiect 4:</u> Crearea condițiilor de trai pentru medicul de familie	2022-2027	Primăria, Consiliul Raional	150000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase
	Proiect 1: Schimbarea ferestrelor la gimnaziu Brătuleni	2022-2027	Primăria	10 000	Bugetul local, surse atrase
	Proiect 2: Amenajarea terenului sportiv de la gimnaziu;	2022-2027	Primăria	10 000	Bugetul local, surse atrase
	Proiect 3: Construcția gardului la Gimnaziul Brătuleni	2022-2027	Primăria	10 000	Bugetul local,

					surse atrase
Proiect 4: Amenajarea unei zone de odihnă a Gimnaziului Brătuleni	2022-2027	Primăria	10 000		Surse atrase , bugetul local
Proiect 5: Construcția centralei termice pe bază de biomasă la OMF Brătuleni și Cîrnești;	2022-2027	Primăria	10 000		Surse atrase , bugetul local
Proiect 6: Reabilitarea instituției Biblioteca Publică Brătuleni	2022-2027	Primăria	10 000		Bugetul local, surse atrase
Proiect 7 : Reconstrucția acoperișului la IP Grădinița Cîrnești	2022-2027	Primăria	40 000		Surse atrase , bugetul local
Proiect 8: Îmbogățirea fondului de carte la Biblioteca Brătuleni și Cîrnești	2022-2027	Primăria, consiliul raional	2000		Surse atrase
Proiect 9: Reconstrucția blocului alimentar la Grădinița Cîrnești	2022-2027	Primăria	200 000		Bugetul local, surse atrase
Proiect 10: Izolarea termică a pereților la IP Grădinița Brătuleni	2022-2027	Primăria	100 000		Bugetul local, surse atrase
Proiect 11: Construcția gardului la IP Grădinița Brătuleni	2022-2027	Primăria	10 000		Bugetul local, surse atrase
Proiect 12: Amenajarea și dotarea unei săli sportive la IP Grădinița Brătuleni și IP Grădinița Cîrnești	2022-2027	Primăria	100 000		Surse atrase , bugetul local
Proiect 13: Dotarea instituțiilor publice cu echipamente TIC	2022-2027	Primăria	100 000		Surse atrase , bugetul local
Proiect 14: Reconstrucția clădirii internatului	2022-2027	Primăria	10 000		Bugetul local, surse atrase
Proiect 15: Crearea unui centru Multifuncțional pentru păturile socialmente vulnerabile în clădirea internatului	2022-2027	Primăria	400 000 000		Surse atrase , bugetul local
Proiect 16: Amenajarea terenului și construcția gardului adiacent bisericii din s. Cîrnești	2022-2027	Primăria, consiliul raional	100 000		Surse atrase
Proiect 17: Construcția acoperișului la Biserica Cîrnești	2022-2027	Primăria, consiliul raional	200 000		Surse atrase
Proiect 18: Lucrări de reparații capitale a bibliotecilor	2022-2027	Primăria, consiliul raional	300 000		Surse atrase
Proiect 19: Dotarea Casei de Cultură cu aparataj	2022-2027	Primăria, consiliul raional	20 000		Surse atrase

### 11.3 Obiectiv strategic 3 Protejarea mediului ambiant

PROGRAM	ACȚIUNI/PROIECTE	PERIOADA DE IMPLEMENTARE	RESPONSABIL	COST ESTIMATIV	SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE
Elaborarea și actualizarea planurilor de dezvoltare și amenajare a teritoriului	Proiect 1: Elaborarea planului de amenajare a teritoriului;	2022-2027	Primăria	50 000	Buget local, surse atrase
	Proiect 2: Reabilitarea iazului din satul Brătuleni;	2022-2027	Primăria	6 000 000	Consiliul raional Consiliul local surse atrase
	Proiect 3: Elaborarea planului de rotație anuală a pășunatului.	2022-2027	Consiliul local , primăria	1500	Bugetul local
Dezvoltarea managementul ui deșeurilor	Proiect 1: Amenajarea gunoiștilor autorizate și lichidarea gunoiștilor neautorizate;	2022-2027	Primăria, Consiliul Raional	10 000 000	Consiliul raional Consiliul local Surse atrase
	Proiect 2: Administrarea gunoiștilor autorizate conform standardelor;	2022-2027	Primăria, Consiliul Raional	10 000	Surse atrase Bugetul local
	Proiect 3: Îmbunătățirea serviciilor de colectare, transportare și depozitare a deșeurilor;	2022-2027	Primăria, Consiliul Raional	10 000	Surse atrase Bugetul local
	Proiect 4: Promovarea culturii ecologice a populației.	2022-2027	Primăria	1500	Surse atrase Bugetul local
Protejarea împotriva calamităților naturale	Proiect 1: Prevenirea alunecărilor de teren, a inundațiilor și a degradării pășunilor prin plantarea de copaci	2022-2027	Primăria	5000	Surse atrase Bugetul local

#### 11.4 Obiectiv Strategic 4 Întărirea capacității APL și a societății civile

PROGRAM	ACȚIUNI/PROIECTE	PERIOADA DE IMPLEMENTARE	RESPONSABIL	COST ESTIMATIV	SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE
Perfecționarea managementului APL și al ONG-lor	Proiect 1: Îmbunătățirea capacității de management al proiectelor investiționale;	2022- 2027	Primăria, consiliul raional	5000	Bugetul local Surse atrase
	Proiect 2: Identificarea, elaborarea, implementarea, evaluarea și raportarea proiectelor de finanțare;	2022- 2027	Primăria ONG-uri	10 000	Surse atrase
	Proiect 3: Organizarea vizitelor de studiu și a schimbului de experiență în managementul public;	2022- 2027	Primăria ONG-uri	25 000	Buget local, surse atrase
	Proiect 4: Crearea de ONG-ri locale în care să se implice locuitorii comunei Brătuleni și persoanele din grupurile vulnerabile .	2022- 2027	Primăria, comunitatea	7000	Surse atrase
Facilitarea accesului la informație	Proiect 1: Asigurarea accesului la informare și documentare;	2022- 2027	primăria	5000	Surse atrase
	Proiect 2: Organizarea de seminare în vederea consolidării capacităților decizionale a aleșilor locali;	2022- 2027	primăria	1000	Buget local, surse atrase
	Proiect 3: Organizarea și implementarea de campanii de educare și informare a populației pe subiecte menite să îmbunătățească stilul de viață în întreaga comunitate: protejarea naturii, păstrarea curățeniei în locurile publice, voluntariat, etc;	2022- 2027	Primăria ONG-uri	25 000	Buget local, surse atrase
	Proiect 4: Informarea, consultarea și implicarea populației în luarea deciziilor la nivel local.	2022- 2027	Primăria ONG-uri	10 000	Buget local, surse atrase